

1. Kultúratudomány: a kultúra elméleti kereteinek változása, hatása és átértelmezése
2. A város, városi tér, urbanisztika művészeti és elméleti kérdései
3. Clement Greenberg és az absztrakt expresszionizmus
4. A tömeg, a hatalom és a művészet – Walter Benjamin
5. A genderelmélet és a művészeti gyakorlat kortárs kérdései
6. A posztkolonialista, globális/planetáris értelmezési módok és a nyugati világrenden kívüli művészeti jelenségek

IRODALOM

1. Kultúratudomány

Témák: A kultúra és a civilizáció fogalmi elhatárolásának történeti változásai
Kiterjesztett kultúrafogalom: művészeti, szociológiai, illetve antropológiai szempontok.

ADORNO, Theodor W.: A kultúripar: A felvilágosodás mint a tömegek becsapása In. Max HORKHEIMER – Theodor W. ADORNO: *A felvilágosodás dialektikája* (Gondolat – Atlantisz – Medvetánc, Bp. 1990). pp. 147-200. o.

ARENDT, Hannah: A kultúra válsága In. *Múlt és jövő között* (Osiris –Readers International, Bp. 1995)

BAHTYIN, Mihail: Rabelais a nevetés történetében [1965], In. M. Bahtyin: *F. Rabelais művészete, a középkor és a reneszánsz népi kultúrája* (Osiris, Bp. 2002) pp. 71-158.

BELTING, Hans: A művészet a tömegkultúra tükrében: a művészet lázadása a művészettörténet ellen. [1992, 2002] In. H. Belting: *A művészettörténet vége* (Atlantisz, Bp. 2006, pp. 105-124.

BOURRIAUD, Nicolas: *AlterModern*, kiállításkatalógus (Tate Britain, London, 2009)

BOURDIEU, Pierre: A tiszta esztétika történeti genezise. Ford. Varga Zoltán In. HÁZAS Nikoletta (Szerk.): *Változó művészetfogalom – kortárs frankofón művészetelméleti tanulmányok* (Kijárat Kiadó, Bp. 2001) pp. 95-106.

CLIFFORD, James: *Kiállított kultúrák (Nem nyugati tárgyak európai gyűjteményekben)* <http://www.c3.hu/scripta/lettre/lettre43/clifford.htm>

Cultural Studies In *Média- és kultúratudomány*. Kézikönyv, Kricsfalusi Beatrix - Kulcsár Szabó Ernő – Molnár Gábor Tamás - Tamás Ábel (szerk.), Ráció, Budapest, 2018.

ELIAS, Norbert: A „kultúra” és a „civilizáció” ellentétének szociogenezise Németországban [1938/1968] pp. 63-69. és pp. 86-90. In. N. Elias: *A civilizáció folyamata* (Gondolat, Bp. 2004)

FEATHERSTONE, Mike: A test a fogyasztói kultúrában, In. M. FEATHERSTONE - M. HEPWORTH - B. S. TURNER: *A test: társadalmi fejlődés, kulturális teória*. (Jószöveg könyvek, Bp. 1997) pp. 70-93

FONTANELLE, Bernard le Bovier de: *Elmélkedés a régiokról és a modernekről* In. *Beszélgetések a világok sokaságáról* (Magyar Helikon, Bp. 1979) pp. 157-182 (4. félév)

GEERTZ, Clifford: A művészet mint kulturális rendszer [1983] In. C. Geertz: *Az értelmezés hatalma* (Osiris, Bp. 2001)

GREENBLATT, Stephen: A társadalmi energia áramlása [1988] In. BÓKAY Antal - VILCSEK Béla - SZAMOSI Gertrúd - SÁRI László (Szerk.): *A posztmodern irodalomtudomány kialakulása. A posztstrukturalizmustól a posztkolonialitásig.* (Budapest, Osiris, 2002.), vagy *Testes könyv I.* (Ictus, Szeged, 1996) pp. 355-372.

GYÖRGY Péter: A nem működő gépezet. Kortárs posztkolonializmus és a múzeumok In. *Árgus* (2008/1. sz.) pp.126-147. (Lásd a Múzeum-tételt is!)

GYÖRGY Péter: Pluralizmus és Disneyworld In. György. P.: *Az eltörölt hely: a Múzeum* (Magvető, Bp. 2003) pp. 121-145.

HALL, Stuart: A kulturális identitásról. In. FEISCHMIDT Margit (Szerk.): *Multikulturalizmus* (Láthatatlan Kollégium-Osiris, Budapest 1997) pp. 60-85.

HALL, Stuart: Kódolás és dekódolás. In. BÓKAY Antal - VILCSEK Béla - SZAMOSI Gertrúd - SÁRI László (szerk.): *A posztmodern irodalomtudomány kialakulása. A posztstrukturalizmustól a posztkolonialitásig.* (Osiris, Bp. 2002) pp. 426-433.

HERDER, Johann Gottfried: Eszmék az emberiség történetének filozófiájáról [1784] (Gondolat, Bp. 1978); In. BUJDOSÓ D.(szerk.): *Német kultúrelméleti tanulmányok III.* (Nemzeti Tankönyvkiadó Rt., Bp. 1999)

HUMBOLDT, Alexander von: Az ember művelődésének elmélete, [1778-1836] In. BUJDOSÓ D. (szerk.): *Német kultúrelméleti tanulmányok III.* (Nemzeti Tankönyvkiadó Rt., Bp. 1999)

KANT, Immanuel: Az emberi rász fogalmának meghatározása 1785 In. I. Kant: *Antropológiai írások* (Osiris, Bp. 2005)

KANT, Immanuel: Az emberiség egyetemes története világpolgári szemszögből. [1874] In. BUJDOSÓ D. (szerk.): *Német kultúrelméleti tanulmányok III.* (Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp. 1999) pp. 201-212

KULCSÁR Szabó Ernő, *Kultúratudomány*, In *Média- és kultúratudomány*. Kézikönyv, Kricsfalusi Beatrix - Kulcsár Szabó Ernő – Molnár Gábor Tamás - Tamás Ábel (szerk.), Ráció, Budapest, 2018.

LOVINK, Geert, On Social Media Ideology, e- flux, <https://www.e-flux.com/journal/75/67166/on-the-social-media-ideology/>

SAID, Edward: Hogyan talált magára Európa, miközben bekebelezte a világot. Kultúra és identitás (Elektronikus formában: <http://www.c3.hu/scripta/lettre/lettre53/said.htm>)

SIMMEL, Georg: A kultúra fogalma és válsága, [1911] In. BUJDOSÓ D. (szerk.): *Német kultúrelméleti tanulmányok III.* (Nemzeti Tankönyvkiadó Rt., Bp. 1999)

SINFIELD, Alan: A kulturális termelés elmélete In. *Helikon* – Kritikai kultúrakutatás szám (2005/1-2., 51. sz.) pp. 59-73. (Eredeti forrás: A. Sinfield: *Gay and After: Gender, Culture and Consumption* [Serpent's Tail, New York and London, 1998])

SINFIELD, Alan: A széthúzás politikája [1997/2004] In A. Sinfield: *Irodalomkutatás és a kultúra materialitása* (Janus/Gondolat, Bp. 2004) pp. 250-251.

SPENGLER, Oswald: Bevezetés: A civilizáció problémája [1912] In. *A nyugat alkonya I-II.*(Európa Könyvkiadó, Bp. 1994)

WILLIAMS, Raymond: A kultúra elemzése In. WESSELY Anna (Szerk.): *A kultúra szociológiája* (Osiris, Bp. 1998), vagy In. BÓKAY Antal - VILCSEK Béla - SZAMOSI Gertrúd - Sári László (szerk.):

A posztmodern irodalomtudomány kialakulása. A posztstrukturalizmustól a posztkolonialitásig. (Budapest, Osiris, 2002.) pp. 385-391.

WILLIAMS, Raymond: Kultúra In. Bókay Antal - Vilcsek Béla - Szamosi Gertrúd - SÁRI László (szerk.): *A posztmodern irodalomtudomány kialakulása. A posztstrukturalizmustól a posztkolonialitásig.* (Budapest, Osiris, 2002.) pp. 392-395.

WINCKELMANN, Johann Joachim: Gondolatok a görög műalkotások utánzásáról a festészetben és a szobrászművészetben [1755] In: MAROSI Ernő (szerk.): *Emlék márványból és homokkőből: öt évszázad írásai a művészettörténet történetéből* (Corvina, Budapest: 1976) pp. 215–237.; J. J. Winckelmann: *Művészeti írások* (Magyar Helikon, Bp. 2005) pp. 7-46. (4. félév)

2. A város

APPADURAI, Arjan: A lokalitás teremtése In. *Regio* (2001/3.) (Elektronikus formában: http://epa.oszk.hu/00000/00036/00042/pdf/regio2001_3.pdf)

AUGÉ, Marc: „Helyektől a nem-helyekig” In. *Anthropolis* (2007/4. évf. 1-2. sz.) pp. 62-82.

AUGÉ, Marc non-lieu-fogalma

<http://www.korunk.org/korunk/?q=node/8&ev=2005&honap=8&cikk=7939>

BAUDELAIRE, Charles: „A művész mint világfi, mint a tömegek embere és mint gyermek” [1859] In. C. Baudelaire: *Művészeti kuriózumok* (Vál. És ford. Csorba Géza) (Corvina, Bp. 1988)

BAUDRILLARD, Jean: A szimulákrum elsőbbsége In. KIS A. A. - KOVÁCS S. - ODORICS F. (Szerk.): *Testes könyv I.* (Ictus-JATE Irodalomelméleti Csoport, Szeged, 1996) pp. 161-194.

BENJAMIN, Walter: „A kószáló” In. W. Benjamin: *Angelus Novus* (Magyar Helikon, Bp.1980)

BENJAMIN, Walter: „Párizs, a XIX. század fővárosa” In W. Benjamin: *Kommentár és prófécia* (Gondolat, Bp. 1969) pp. 75-93.

CERTEAU, Michel De: «Séta a városban» In. BLASKÓ Á. - MARGITHÁZI B. (Szerk.): *Vizuális kommunikáció* (Typotext, Bp. 2010)

CASTELLS, Manuel: „A történelem végének építészete és az áramlások tere és a helyek tere” c. rész *Az áramlások tere* fejezetből In. M. Castells: *A hálózati társadalom kialakulása*, (Gondolat-Infonia, 2005) pp. 540-552.

ENGELS, Friedrich: „A Város” In. Felkai Gábor–Némedi Dénes–Somlai Péter (szerk.): *Olvasókönyv a szociológia történetéhez – I. kötet* (Új Mandátum, Bp. 2005)

FOSTER, Norman: Városmegújítás (<http://exindex.hu/index.php?l=hu&page=3&id=426>)

FOUCAULT, Michel: «Eltérő helyek»[1967] In. M. Foucault: *Nyelv a végtelenhez* (Latin Betűk, Debrecen, 2000), vagy az exindex-en (<http://exindex.hu/index.php?l=hu&page=17&tid=4&id=1781>)

GYÁNI Gábor „Térbeli fordulat” és a várostörténet In. *Korunk* (2007. július) (Elektronikus formában: <http://epa.oszk.hu/00400/00458/00127/3635.html>)

GYÖRGY Péter: „Az utópia ígéretéről a heterotópia bizonytalanságáig” *Tér és Hely – az esztétikai tapasztalat lehetőségei a globalizáció korában* <http://beszelo.c3.hu/04/01/13gyorgy.htm>

GYÖRGY Péter: Az emlékezet szétesése – az olvashatatlan város In. *Kétezer* (2006. október) (Elektronikus formában: http://www.ketezer.hu/menu4/2006_10/gyorgy.html)

GYÖRGY Péter: A sorozat, a rács és a hálózat In. *Jelenkor* (2006) (Elektronikus formában: <http://www.jelenkor.net/main.php?disp=disp&ID=1050>)

HORVÁTH Györgyi, <https://adoc.pub/horvath-gyrgyi-koszalonk-a-regi-budapesten-nagyvarosi-terhas.html>

K. HORVÁTH Zsolt: Az eltűnt emlékezet nyomában. Pierre Nora és a történelmi emlékezetkutatás francia látképe In. *Aetas* (1999/ 3. sz.) (Elektronikus formában: http://www.aetas.hu/1999_3/99-3-9.htm)

N. KOVÁCS Tímea – **BÖHM** Gábor – **MESTER** Tibor (Szerk.): *Terek és szövegek. Újabb perspektívák a városkutatásban* (Kijárat Kiadó, Bp. 2005)

KRITIKAI VÁROSKUTATÁS <http://mek.oszk.hu/15200/15271/15271.pdf>

KWON Miwon, Egyik helyet a másik helyett, Kortárs képzőművészeti szöveggyűjtemény, http://www.mke.hu/sites/default/files/szoveggyujtemenyTT_0406_0518.pdf

NORA, Pierre: “Emlékezet és történelem között: a helyek problematikája” [1999] In. *Aetas* (1999/ 3. sz.) pp. 142-157. (Elektronikus formában: http://www.aetas.hu/1999_3/99-3-10.htm)

POLYÁK Levente: A felfedezés természete / Exploring exploration (Elektronikus formában: <http://exindex.hu/index.php?l=hu&page=3&id=264>)

POLYÁK Levente, **Funding the Cooperative City** <https://cooperativecity.org/product/funding-the-cooperative-city/>

SIMMEL, Georg: “A nagyváros és a szellemi élet” In: **SZELÉNYI** Iván (Szerk.): *Városshociológia* (Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Bp. 1973), vagy G. Simmel: *Válogatott társadalomelméleti tanulmányok*. (Novissima Kiadó, Bp. 2001)

SIMMEL, Georg: „Exkurzus az idegenről“ In. **BICZÓ** Gábor (Szerk.): *Az Idegen-Variációk Simmeltől Derridáig*. (Csokonai, Debrecen 2004) pp. 56-60.

SZIJÁRTÓ Zsolt: Színpad és kulissza: a városi nyilvánosság átstrukturálódása In. *Magyar Tudomány* (2004/10.) (Elektronikus formában: <http://www.matud.iif.hu/04okt/013.html>)

TIHANYI Dominika: *Kreatív stratégiák és a köztéri művészet szerepe a városfejlesztésben* (Újirány csoport) (Elektronikus formában: <http://epiteszforum.hu/node/11401>)

WESSELY Anna: *A művészet mint csali* (<http://jelenkor.net/main.php?disp=disp&ID=849>)

WIRTH, Louis: “Az urbanizmus mint életmód» In. **SZELÉNYI** Iván (Szerk.): *Városshociológia* (Közgazdasági és Jogi Kiadó, Bp. 1973)

Pruitt- Igoe <https://hu.wikipedia.org/wiki/Pruitt%E2%80%93Igoe>

Kazys **VARNELIS** The Meaning of Network Culture www.eurozine.com 2010.01. 14.

Florian **KOSSAK** In Curating Architecture <http://dl.dropbox.com/u/4653152/Curating%20Architecture%20and%20the%20City.pdf>>)

Yona **FRIEDMAN**, Trafó http://www.trafo.hu/hu-HU/program_1980

SZITUACIONISTA INTERNACIONÁLÉ, és a derive –elmélete , lásd feltöltött funzine. <http://www.cddc.vt.edu/sionline/presitu/li.html>

3. Greenberg

Kötelező:

GREENBERG, Clement: Avantgárd és giccs <https://exindex.hu/hu/nem-tema/avantgard-es-giccs-modernista-festeszet/>

<https://exindex.hu/hu/nem-tema/avantgard-es-giccs/>

GREENBERG, Clement: Egy újabb Laokoón felé

DANTO, Arthur C.: Absztrakt expresszionista kólásüveg

ROSENBERG, Harold: Az amerikai akciófestők

<https://exindex.hu/hu/nem-tema/harold-rosenberg-az-amerikai-akciofestok/>

Ajánlott:

ALLOWAY, Lawrence: Pop Since 1949
ROSENBERG, Harold: Független elmék nyája
GREENBERG, Clement: Az amerikai festészet és szobrászat jelenlegi kilátásai
GREENBERG, Clement: Az amerikai típusú festészet
GREENBERG, Clement: Modernista festészet
<https://exindex.hu/hu/nem-tema/modernista-festeszet/>
SEREGI Tamás: Nem egy újabb Laokoón felé

A szövegek (amelyeknél nincs URL) itt találhatóak:

<https://drive.google.com/drive/folders/1UVphWQRd-vPli4GAcixeIGp0dndgGhMh?usp=sharing>

4. Benjamin

BENJAMIN, Walter: A műalkotás a technikai reprodukció korában
KRACAUER, Siegfried: A tömegornamens
MOHOLY-NAGY László: A szektorszerű ember
ROSENBERG, Harold: Független elmék nyája
ADORNO, Theodor W.: Összefoglaló a kultúriparról
FOUCAULT, Michel: A szubjektum és a hatalom (részlet)
HUYSEN, Andreas: A vamp és a gép

A szövegek itt találhatóak:

<https://drive.google.com/drive/folders/1QfVyyZSEgpFV2GHk6Aklr9vnrlamiaJ?usp=sharing>

5. Gender

ANDRÁS Edit: *Kulturális átöltözés-Művészet a szocializmus romjain* (Argumentum, Bp. 2009)

ANDRÁS Edit, *Határsértő képzelet. Kortárs művészet és kritikai elmélet Európa keleti felén,* Bp, BKK, 2023.

BEAUVOIR, Simone de: *A második nem* [1949] (Gondolat, Bp. 1969)

BICSKEI Éva: *Nők az Országos Magyar Királyi Mintarajztanoda- és Rajztanárképzésében, 1871 és 1908 között* (Női szerepek – női művészek) (Elektronikus formában: <http://www.mke.hu/mintarajztanoda/konyv2-07.htm>)

BONNET, Anne-Marie: Kép-test / test-kép: a művészettörténet mint aggregéngépezet? In. NAGY Edina (szerk.): *A kép a médiaművészet korában - Válogatás kortárs német esztétikai, médiaelméleti és művészettörténeti írásokból* (L' Harmattan, Bp. 2005) pp. 89-100.

BOURDIEU, Pierre: A női lét mint észlelet, In. P. Bourdieu: *Férfiuralom* (Napvilág Kiadó, Bp. 2000) pp. 71-77.

BOURRIAUD, Nicolas: Közös jelenlét és hozzáférhetőség: Felix Gonzales-Torres szellemi öröksége. A homoszexualitás mint az együttélés paradigmája. In. N. Bourriaud: *Relációesztétika* [1998] Ford. Pálfi Judit-Pinczés Bálint (Múcsanak, Bp. 2007) pp. 42-47.

CASTELLS, Manuel, A partiarchalizmus vége: társadalmi mozgalmak, család és szexualitás az információ korában, In *Az identitás hatalma,* Gondolat, 2003, 241-361

CIXOUS, Hélène: A medúza nevetése In: KIS Attila Atilla - KOVÁCS Sándor - ODORICS Ferenc (Szerk.) *Testes könyv II.* (Ictus Kiadó és JATE Irodalomelméleti Csoport, Szeged, 1997)

DROZDIK Orsolya: *Individuális mitológia* (Gondolat, Bp. 2006)

- DROZDIK** Orsolya (Szerk.): *Sétáló agyak. Feminista tanulmányok* (Kijárat Kiadó, Bp. 1998)
- FEDERICI**, Sylvia, *Re-enchanting the World*, PM Press, 2019
- FEDERICI**, Sylvia, *A boszorkányüldözésektől a nőgyilkosságokig*, 2023
- FÉRFIKUTATÁSOK** *Replika*-tematikus szám (2001. június, 43-44. szám) (Elektronikus formában: <http://www.replika.hu/43-b1>, http://www.tarsadalomkutatas.hu/kkk.php?TPUBL-A-614/replika/43_44/TPUBL-A-614.pdf.
<http://www.c3.hu/scripta/scripta0/replika/honlap/4344/02hadas.htm>)
- FRASER, Nancy, *Kannibál kapitalizmus*, Open books, 2024.
- FREUD**, Sigmund: A nőiség In. *S. Freud Művei sorozat VIII. kötet: Újabb előadások a lélekelemzésről*. Ford. Lengyel J. és Erős F. (Filum, Bp. 1999)
- GYÖRGY** Péter: Cindy Sherman In. György P.: *Művészet és média találkozása a boncaszalon* (Kulturtrade Kiadó Kft, Bp. 1995) pp. 56-93.
- HARAWAY**, Donna: Kiborg kiálltvány: tudomány, technika és szocialista feminizmus az 1980-as években. In. *Replika* (2005. november, 51-52. sz.) pp. 107-139.; vagy In. BÓKAY A. (Szerk.): *A posztmodern irodalomtudomány kialakulása. A posztstrukturalizmustól a posztkolonialitásig. Szöveggyűjtemény* (Osiris, Bp. 2002) (Elektronikus formában: <http://hirnok.files.wordpress.com/2009/06/haraway.pdf>)
- HALBERSTAM**, John/Judith, *Technotópiák: Transznemű testek reprezentációja a kortárs művészetben*, 2005
http://www.mke.hu/sites/default/files/szovegyujtemenyTT_0406_0518.pdf
- HOCK** Bea: *Nemtan és pablikart – Lehetséges értelmezési szempontok az utóbbi másfél évtized két művészeti irányzatához* (Praesens, Bp. 2005)
- hooks**, bell, *A feminizmus mint transzformációs politika*, in Hadas, Férfiuralom, *Replika*, 1998
- JAGOSE**, Annamarie: *Bevezetés a queer-elméletbe* (Új Mandátum, Bp, 2003)
- KANT**, Immanuel, *A nemek karaktere, Antropológiai írások*, 2005.
- LAQUEUR**, Thomas: A nyelv és a test In. Th. Laqueur: *A testet öltött nem. Test és nemiség a görögöktől Freudig* (Új Mandátum, Bp. 2004) **(feltöltve)**
- MITCHELL**, Juliet: Jacques Lacan és a női szexualitás [1983] In. *Thalassa* (1996/1.) (Elektronikus formában: <http://www.c3.hu/scripta/thalassa/96/1/05mitch.htm>)
- MULVEY**, Laura: Vizuális öröm és narratív film In: KIS Attila Atilla - KOVÁCS Sándor - ODORICS Ferenc (Szerk.) *Testes könyv II.* (Ictus Kiadó és JATE Irodalomelméleti Csoport, Szeged, 1997) pp. 560-568. (pszichoanalitikus megközelítés) **(feltöltve)**
- NEMÉNYI** Mária: *Csoportkép nőkkel* (Új Mandátum, Bp. 2000)
- NOCHLIN**, Linda: Erotika és nőábrázolás a 19. században. In. *A Modell. A nő a 19 sz-i művészetben.* (Magyar Nemzeti Galéria, Bp. 2005)
- OSTEN**, Marion von, Hozzáállás kérdése, in
http://www.mke.hu/sites/default/files/szovegyujtemenyTT_0406_0518.pdf
- PEREZ**, Criado, *Láthatalan munka* <https://carolinecriadoperez.com/>
- PIEPER**, Annemarie: *Van-e feminista etika?* (Áron László Könyvkiadó, Bp. 2004)
- POLLOCK**, Griselda, *Feminism and the Canon* In *Differencing the Canon*, Routledge 1999, magyarul: http://www.mke.hu/sites/default/files/szovegyujtemenyTT_0406_0518.pdf
- SÁNDOR** Bea: A nem-játék In. *Kontextus.hu* (Elektronikus formában: http://www.kontextus.hu/mirolir/ca_san.html)
- SÁNDOR** Bea: Problémás nem, problémás fordítás (Judith Butler *Problémás nem* című kötetéről) pp. 86-89. (Judith Butler: *Gender Trouble: Feminism and the Subversion of Identity*. New York, 1990. [Magyarul: *Problémás nem. Feminizmus és az identitás felforgatása*. Ford. Berán Eszter és Vándor

Judit. (Balassi Kiadó, Budapest, 2005)], és *Bodies that Matter: On the Discursive Limits of „Sex“*. New York, 1993. [Magyarul: *Jelentős testek. A szexus diszkurzív korlátairól*. Ford. Barát Erzsébet és Sándor Bea. (Új Mandátum Kiadó, Budapest, 2006)]

SÉLLEI Nóra (Szerk.): *A feminizmus és a posztmodern találkozása* (Csokonai, Debrecen, 2006)

SINFIELD, Alan: A kulturális termelés elmélete In. *Helikon* – Kritikai kultúrakutatás szám (2005/1-2., 51. sz.) pp. 59-73. (Eredeti forrás: A. Sinfield: *Gay and After: Gender, Culture and Consumption* [Serpent's Tail, New York and London, 1998]) Homoszexuális kultúra **(feltöltve)**

SONTAG, Susan: A campról In. *A pusztulás képei* (Európa Könyvkiadó, Bp. 1968)

STURCZ János: *A heroikus ego lebontása* (MKE, Bp. 2006)

WOLLSTONECRAFT, Mary: A nők jogainak védelmében [1792] In. **PÉTER** Ágnes (Vál. és szerk.): *Az angol romantika. Esszék, naplók, levelek* (Kijárat Kiadó, Bp. 2003)

WYMA, Chloe, Chimerical Romance, <https://www.artforum.com/print/202206/chloe-wyma-on-the-milk-of-dreams-88612>, 2022

Tatai Erzsébet, Alkotó nők, Újművészet, 2019.

Bordács Andrea, Múzsák lázadása, Savaria University Press, 2021

Idegennyelvű irodalom:

ARMSTRONG, Carol – **ZEGHER**, Catherine de (Szerk.): *Women Artists at the Millennium* (October Books-The MIT Press, 2006)

BAL, Mieke (Szerk.): *The Artemisia Files: Artemisia Gentileschi for Feminists and Other Thinking People* (Chicago UP, 2007)

CHICAGO, Judy: The Dinner Party (San Francisco Museum of Art, 1979) www.judychicago.com
(Lásd. JONES, Amelia: The Sexual Politics of the Dinner Party: A Critical Context In. A. Jones (Szerk.): *Sexual Politics: Judy Chicago's Dinner Party in Feminist Art History* (Kiállítási katalógus, UCLA at the Armand Hammer Museum of Art and Cultural Center, 1996.)

FRIEDAN, Betty: *The Feminine Mystique* (W. W. Norton & Company, 2001)

hooks, bell (sic!): Women Artists: the Creative Process [1995] In. Hilary **ROBINSON** (Szerk.): *Feminism Art-Theory, 1968-2000* (Blackwell, 2001) pp. 635-640.

LAUTER, Estella: Re-enfranchising Art: Feminist Intervention in the Theory of Art In. *Hypatia* (1990. Nyár, Vol. 5., No. 2.) pp. 91-106.
(Innen tölthető le az MKE Könyvtárban: <http://www.jstor.org/pss/3810158>)

NOCHLIN, Linda: Why Have There Been No Great Women Artists? [1971] In. L. Nochlin: *Women, Art and Power and Other Essays* [Westview Press, 1988] pp.147-158
<http://www.miracosta.cc.ca.us/home/gflore/nochlin.htm>,

POLLOCK, Griselda: Feminizmus és kánon In. G. Pollock: *Differencing the Canon: Feminist Desire and the Writing of Art's Histories* (Revision, Critical Studies in the History and Theory of Art) (Routledge, 1999) (szöveggyűjtemény)

POLLOCK, Griselda - **PARKER**, Rozsika: *Old Mistresses: Women, Art, and Ideology* (Pantheon Books, 1982 vagy Pandora Press, 1991)

THORNHAM, Sue: Identity and Shopping és Technologies of the Body In. S. Thornham: *Feminist Theory and Cultural Studies: Stories of Unsettled Relations* (Arnold, London, 2000)

WILLIS, Debora – **WILLIAMS**, Carla: *The Black Female Body: A photographic History* (Temple University Press, 2002)

TAKÁCS Judit: *Homoszexualitás és társadalom* (Új Mandátum, Bp. 2004) A homoszexualitás megítélése és a büntetőjog.

(Elektronikus formában: <http://mek.oszk.hu/07000/07076/07076.pdf>,
<http://www.policy.hu/takacs/books/isbn9639494577/ht-3.html>,

6. Posztkolonializmus

ANDRÁS Edit, Horizontális művészettörténet, [Ars Hungarica](#)**43. évf. 4. sz. (2017.)**

BAKER Daniel, Áttörés a lokálison túlra, Egy kiállítás funkciója, Fordítás
http://www.mke.hu/sites/default/files/szovegyujtemenyTT_0406_0518.pdf

BELTING, Hans: A világművészet és a kisebbségek: A művészettörténet új földrajza In H. Belting: *A művészettörténet vége* (Atlantisz, Bp. 2006) pp. 95- 104.

BHABHA, Homi K.: DisszemiNáció: A modern nemzet ideje, története és határai In: THOMKA B. (Szerk.): *Narratívák* 3. (Kijárat Kiadó, Bp. 1999) pp. 85-121.
http://adatbank.transindex.ro/html/cim_pdf722.pdf

BHABHA, Homi K.: A másik kérdése: sztereotípiák, diszkrimináció és a kolonializmus. Ford. Sári László In. BÓKAY Antal – VILCSEK Béla – SZAMOSI Gertrúd – SÁRI László (Szerk.): *A posztmodern irodalomtudomány kialakulása* (Osiris, Bp. 2002) pp. 630–643. [1994 The Location of culture]

BOURRIAUD, Nicolas, A Radikáns. A globalizáció esztétikája [In Dánél Mónika és tsi (szerk.) - Tér – elmélet – kultúra, Eötvös, 2019, 147–162]

CASTELLS, Manuel, Az etnikumok különválása: Faj, osztály és identitás a hálózati társadalomban, In *Az identitás hatalma*, Gondolat, 2003, 85-102.

CLIFFORD, James: *Kiállított kultúrák (Nem nyugati tárgyak európai gyűjteményekben)* (Elektronikus formában: <http://www.c3.hu/scripta/lettre/lettre43/clifford.htm>) (lásd 5. félév)

DANZKER, Jo-Anne Birnie: Am I Authentic ? In. J-A. B. Danzker (Szerk.): *Dreamings-Tjukurpa: Aboriginal art of the. Western Desert* (Prestel, 1994) pp. 61-63.

FANON, Franz: Feketének lenni [1986] In. BÓKAY A. (Szerk.): *A posztmodern irodalomtudomány kialakulása. A posztstrukturalizmustól a posztkolonialitásig. Szöveggyűjtemény* (Osiris, Bp. 2002) pp. 614-629.

FISHER, Jean: The Other Story and the Past Imperfect In. *Tate Papers* (2009. Ősz)
<http://www.tate.org.uk/research/tateresearch/tatepapers/09autumn/fisher.shtm>

FISHER, Jean: The Syncretic Turn: Cross-Cultural Practices in The Age of Multiculturalism (részletek) In. Zoya KOCUR – Simon LEUNG (Szerk.): *Theory in Contemporary Art Since 1985*. (Blackwell Publishing, 2008) pp. 233-242. ,

magyarul: A szinkretikus fordulat. Kultúrákon átívelő gyakorlatok a multikulturalizmus korában http://www.mke.hu/sites/default/files/szovegyujtemenyTT_0406_0518.pdf

GYÖRGY Péter: (Artefact/Artwork kettős) A nem működő gépezet. Kortárs posztkolonializmus és a múzeumok In. *Árgus* (2008/1. sz.) pp.126-147. (Lásd a Múzeum-tételt is!

HALL, Stuart: A kulturális identitásról. In. FEISCHMIDT Margit (Szerk.): *Multikulturalizmus*. (Láthatatlan Kollégium-Osiris, Bp. 1997) pp. 60-85.

HORNYIK Sándor, (Poszt)kommunizmus és (de)kolonizáció [Ars Hungarica](#)**Ars Hungarica****43. évf. 4. sz. (2017.)** chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://epa.oszk.hu/01600/01615/00010/pdf/EPA01615_ars_hungarica_2017_4.pdf

KJOSSZEV Alexander: Megjegyzések az önmagukat kolonializáló kultúrákról. Magyar Lettre International, 37. sz., 2000. <http://epa.oszk.hu/00000/00012/00021/kjossz.htm>

KOTUN Viktor: Az első roma/cigány/utazó pavilon. Jelentés az 52. Velencei Biennáléről In. *exindex*

(Elektronikus formában: <http://exindex.hu/index.php?l=hu&page=3&id=512>)

MIGNOLO, Walter Múzeumok a modernitás koloniális horizontján (ford Hornyik S. Elmélet és tudomány a művészeti gyakorlatban: Szöveggyűjtemény a művészeti kutatásról szerk, Albert, Lázár, Máté. Nagy, MKE kiadó, 2023, pp.93-111.

MOORE David Chioni, Vajon a poszt- a posztkoloniálisban ugyanaz, mint a posztszovjetben? *Az irodalomtudomány globalizálása (PMLA 2001. 116. évf. 1. szám, 111–128.)*, 2000, Scheibner Tamás, 2008.

SIMMEL, Georg: Exkurzus az idegenről (p. 56-60.) In: Az idegen. Variációk Simmeltől Derridáig. [Szerk.]: Biczó Gábor. Debrecen. Csokonai K., 2004

RENNER, Sacha: Hatalmi anatómia In. *A Modell. A nő a 19 sz-i művészetben.* (Magyar Nemzeti Galéria, 2005) pp. 99-105.

SAID, Edward: Hogyan talált magára Európa, miközben bekebelezte a világot. Kultúra és identitás (Elektronikus formában: <http://www.c3.hu/scripta/lettre/lettre53/said.htm>) (lásd 5. félév)

TATAI, Erzsébet, Dekolonizál e a documenta, Tematikus cím:(Poszt)kommunizmus és (de)kolonizáció [Ars Hungarica43. évf. 4. sz. \(2017.\)](https://epa.oszk.hu/01600/01615/00010/pdf)
<https://epa.oszk.hu/01600/01615/00010/pdf>

SAID, Edward: Bevezetés a posztkoloniális diszkurzusba In. BÓKAY A. (Szerk.): *A posztmodern irodalomtudomány kialakulása. A posztstrukturalizmustól a posztkolonialitásig. Szöveggyűjtemény* (Osiris, Bp. 2002) pp. 608-613.

Feischmidt Margit (szerk.): **MULTIKULTURALIZMUS**, Osiris Kiadó, Budapest, 1997,

Idegennyelvű irodalom:

APPIAH, Kwame Anthony: Whose Culture is it anyway? [2006] In. Kwame Anthony Appiah: *Cosmopolitanism: Ethics in a world of strangers* (Penguin, London, 2007) pp. 115-136.

BOURRIAUD, Nicolas: *AlterModern*, kiállításkatalógus (Tate Britain, London, 2009)

DABYDEEN, David: Hogarth's Blacks in 18th–Century British Art, (Manchester UP, 1987)

ENWEZOR, Okwui: Between Worlds: Postmodernism and African Artists in the Western Metropolis In. Olu OGUIBE - Okwui ENWEZOR (Szerk.): *Reading the contemporary: African art from theory to marketplace* (Institute of International Visual Arts, London, 1999) pp. 244-275.

(Elektronikus formában:

http://www.iniva.org/library/archive/people/e/enwezor_okwui/between_worlds_postmodernism_and_african_artists)

ELKINS, James , Why Art History is Global, in *Globalization and Art* , Wiley -Blackwell, 2011

KEITH, Michael: The cultural quarter: Globalisation, hybridity and curating exotica In. Michael Keith: *After The Cosmopolitan? Multicultural Cities and the future of racism* (Routledge, 2003) pp. 112-135.

MITCHELL, W. J. T.: Pictures of the Public Sphere, (pp. 363-369.), illetve a Szemet szemért c. film elemzése a *The Violence of Public art* című írásban In. W. J. T. Mitchell: *Picture Theory* (University of Chicago Press, 1994)

MITTER, Partha: *Much Maligned Monsters: A History of European Reactions to Indian Art* (Oxford UP, 1992)

MITTER, Partha: *Indian Art* (Oxford UP., 2001)

NAZERALI, Sean: The Roma and Democracy: A nation without a state In. Antonio NEGRI: *Democracy Unrealized: Documenta 11. Platform 1.* (Distributed Art Publication Inc. 2003) pp. 133-151. http://www.mke.hu/sites/default/files/szovegyujtemenyTT_0406_0518.pdf

OKOYE, Ikem Stanley: Tribe and Art History In. *Art Bulletin* (1996. Vol. 78., No. 4.) pp. 610-615.

WALKER, Alice: *In Search of Our Mothers' Gardens: The Creativity of Black Women in the South* [1974] (Elektronikus formában: <http://www.msmagazine.com/spring2002/walker.asp>)